

Barbara Hobson és Susan Gál

EMLÉKEZŐ GONDOLATOK SZALAI JULIRÓL

DOI 10.35402/kek.2023.1.6

Hármunk találkozása Európa újraformálódásának idejére esett. A régi szovjet rezsim szétesésével új tudományos együttműködések előtt nyílt meg az út. Mindhárman határokat szeltek át, új elméleti és gyakorlati perspektívák felé. Juli megkérdőjelezte a nemek közötti egyenlőségről alkotott nézeteinket, és a nyugati történelemre és politikára épített tipológiáinkat. Juli ebben az átmeneti időszakban kialakuló új tudományos hullámnak az élén állt, úttörő keresztmetszetek elemzésével a nemi, osztály- és etnikai hovatartozás körüli konfliktusokról.

Barátságunk ezekből a találkozásokból alakult ki: ahol Kelet találkozott Nyugattal, ahol felborultak a feltételezéseink, ahol már nem egyenlőtlenségről beszélhettünk, hanem összetett egyenlőtlenségekről. Ő, mennyi órát töltöttünk Julival intenzív beszélgetésekkel a saját országainkban élő csoportok marginalizálódásáról, a romákról, a globális délről érkező új bevándorlókról, az elismerési harcok politikájáról, a társadalmi mozgalmak és a változás lehetőségeiről! Aztán áttértünk a családjainkra, a saját nehéz személyes történelmünkre. Juli mesélt a gyermekeivel kapcsolatos élményeiről és arról, hogy mennyi örömet hoztak az életébe. Elgondolkodtunk azon, milyen világot örökölnének tőlünk.

Nagyon sok emlékünknél van Juliról, amikor mosolyogva csóválta a fejét, miközben éppen kifejtett

egy olyan álláspontot, amivel megcáfolta az elmúlt tíz percben zajló vitát. A kisebbségek elismeréséről szóló projekt ülésein eleinte ő volt a legszkeptikusabb az elismerési paradigmával szemben, de aztán mindannyiunk közül ő lett az, aki ezeket az ötleteket egy nagyszabású, fontos EU-projektben, az Edumigromban, illetve számos könyvben dolgozta ki és dolgozta fel.

Félelmet nem ismerő és harcos vitapartner volt, ugyanakkor gyengéd és gondoskodó is. Például, amikor az Edumigrom projekt találkozóinak hektikus hetében az idő hidegebbre vált a vártnál, és ő ragaszkodott hozzá, hogy segítsen Barbarának kabátot vásárolni. Vagy az apró, de máig féltve őrzött ajándékaival érkezte Barbarához Stockholmba és Suehoz New Jerseybe. Gyakran válogatott borokat és ételeket, hogy megkóstolhassuk, hogy emlékeztetesse tegye közös alkalmainkat. Sue-val a kávé volt, mindig a legerősebb kávé, amellyel Juli kis hátsó teraszán feldobta a napot, miközben mindig a magyarországi nők ellentmondásos helyzetéről beszélgettek.

Éleslátása, szenvedélye, hogy kutatásai révén változást hozzon, kíváncsisága és széleskörű tudása mindannyiunkat inspirált oly sok éven át. Milyen hiányozni fog a melegsége, az intellektusa, a nagylelkűsége és az a gondoskodás, amellyel felénk fordult.